

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 237/2024-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., 17. novembra 3215, Čadca, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2To/14/2023 z 21. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu sp. zn. 2To/14/2023 z 21. júna 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Čadca (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 1T/63/2022 z 13. októbra 2022 podľa § 280 ods. 2 Trestného poriadku rozhodol, že trestnú vec vedenú proti sťažovateľovi na okresnom súde pre skutok obžalobou právne kvalifikovaný ako prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona postupuje disciplinárnej komisii Notárskej komory Slovenskej republiky, pretože výsledky dokazovania na hlavnom pojednávaní preukazujú, že nejde o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol byť disciplinárnym previnením.

3. Proti tomuto uzneseniu podal prokurátor Okresnej prokuratúry Čadca sťažnosť, o ktorej krajský súd napadnutým uznesením rozhodol, že podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sťažnosťou napadnuté prvostupňové uznesenie okresného súdu zrušil a okresnému súdu uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Krajský súd vyhodnotil predmetné prvostupňové uznesenie okresného súdu ako nezákonné a nedôvodné. Krajský súd primárne poukázal na zmätočný výrok prvostupňového uznesenia okresného súdu, ktorým trestnú vec sťažovateľa postúpil na prejednanie disciplinárnej komisii notárskej komory, pričom samotný okresný súd v odôvodnení prvostupňového uznesenia konštatoval, že jeho uznesenie je v tejto forme nezákonné, keďže s účinnosťou od 1. januára 2021 bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, ktorý okrem iného koná aj o disciplinárnej zodpovednosti notárov. Okrem tohto formálneho pochybenia krajský súd dospel k záveru, že nie sú splnené ani materiálne podmienky na postúpenie veci sťažovateľa.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že napadnuté uznesenie krajského súdu je arbitrárne, pričom predovšetkým považuje za arbitrárny záver krajského súdu, že skutok, pre ktorý bola na sťažovateľa podaná obžaloba, vykazuje naplnenie znakov trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Taktiež namieta, že notárska komora v prípise z 3. decembra 2020, ktorým odpovedala na žiadosť o súčinnosť, o ktorú ju požiadal vyšetrovateľ v jeho trestnej veci, okrem iného oznámila, že v predmetnej veci sťažovateľa bude postupovať podľa ustanovení § 89 a nasl. Notárskeho poriadku (ktoré upravujú disciplinárnu zodpovednosť notárov, pozn.), pričom podľa názoru sťažovateľa nie je prípustné, aby v tej istej veci súbežne prebiehalo disciplinárne a trestné konanie (sťažovateľ však v ústavnej sťažnosti nepoukazuje na žiadne rozhodnutie, ktorým by disciplinárne konanie v predmetnej veci bolo právoplatne skončené, resp. neuvádza ani žiadnu spisovú značku, pod ktorou by bolo disciplinárne konanie v predmetnej veci aktuálne vedené, pozn.).

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

6. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

8. Ústavný súd pripomína, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho

základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú, alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky, pretože nedostatok právomoci ústavného súdu je neodstrániteľnou prekážkou postupu konania.

9. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že osobitosťou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je skutočnosť, že smeruje proti zrušujúcemu rozhodnutiu všeobecného súdu, čo znamená, že konanie o trestnej veci sťažovateľa na všeobecných súdoch ďalej pokračuje. V danom prípade teda ešte nejde o konečné rozhodnutie, ktorého dôsledkom by bolo právoplatné skončenie veci. Inak povedané, sťažovateľ sa usiluje o kasáciu kasácie.

10. Ústavný súd už v minulosti v obdobných prípadoch odmietol pre nedostatok právomoci ústavné sťažnosti proti kasačným rozhodnutiam súdov, kde vyslovil názor, že ústavná sťažnosť je v danej situácii podaná predčasne, keďže v takýchto prípadoch má sťažovateľ možnosť v ďalšom štádiu konania pred všeobecným súdom uplatniť ochranu označených práv, aj svoju argumentáciu týkajúcou sa skutkovej a právnej stránky veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany práv, ktorých porušenie namieta vo svojej sťažnosti (m. m. III. ÚS 38/2013, I. ÚS 167/2012, I. ÚS 214/2014, III. ÚS 251/2018, III. ÚS 305/2020, II. ÚS 76/2021).

11. Samozrejme, uvedený právny názor neplatí absolútne a ústavný súd už zrušujúce rozhodnutia preskúmaval (pozri II. ÚS 439/2015, II. ÚS 398/08, II. ÚS 152/2016). K tomu je však potrebné uviesť, že k zrušeniu zrušujúceho rozhodnutia dochádza iba v tom prípade, keď dôvody na tento krok sú natoľko závažné, že sa blížia zmätočným záťažiam, a tak znehodnocujú ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 6/2018). Predmetná vec sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu takýmto prípadom nie je.

12. Napadnuté uznesenie krajského súdu nie je konečným rozhodnutím, ale je rozhodnutím, ktorým sa vec vrátila na opätovné prejednanie a rozhodnutie na okresný súd, a teda sťažovateľ bude mať/má možnosť naďalej (a opätovne) uplatniť ochranu svojich práv. Inak povedané, sťažovateľ sa bude môcť dožadovať súdnej ochrany svojich v ústavnej sťažnosti označených práv a v plnom rozsahu uplatniť všetky argumenty, ktorými podporuje svoju ústavnú sťažnosť.

13. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po svoj koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

14. Ústavný súd poukazuje v prvom rade na § 306 a nasledujúce Trestného poriadku, podľa ktorých je opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, pričom obžalovaný ako osoba oprávnená podať odvolanie proti výroku rozsudku, ktorý sa ho priamo dotýka, môže toto

odvolanie podať pre nesprávnosť výroku, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba. V nadväznosti na to odkazuje v konkrétnosti na § 321 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorých odvolací súd zruší napadnutý rozsudok (okrem iných prípadov) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby. Ústavný súd ďalej poukazuje na § 368 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého možno podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371 Trestného poriadku. V nadväznosti na to odkazuje na § 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku, v zmysle ktorého sa rozhodnutím podľa odseku 1 § 368 Trestného poriadku rozumie (okrem iných) aj rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) [rozsudok a trestný rozkaz] až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol. Napokon v tomto kontexte poukazuje ústavný súd aj na § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, podľa ktorého možno dovolanie podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, a § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, podľa ktorého možno dovolanie podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že podľa súčasnej aplikačnej praxe ústavného súdu [odvíjajúcu sa od jeho nálezu vo veci sp. zn. IV. ÚS 546/2020 z 23. februára 2021 a postupne osvojenú aj zo strany ďalších senátov ústavného súdu (I. ÚS 343/2022, I. ÚS 339/2022, II. ÚS 514/2022, II. ÚS 559/2021, III. ÚS 302/2022, IV. ÚS 15/2023, IV. ÚS 254/2022, II. ÚS 156/2023, I. ÚS 610/2023, II. ÚS 26/2024, II. ÚS 80/2024)] dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale aj obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, resp. podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a teda pod tento dovolací dôvod spadá aj prípadná arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

15. Z jednotlivých ustanovení Trestného poriadku citovaných v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že skutočnosti namietané sťažovateľom potenciálne zakladajú (nie bez ďalšieho preukazujú, pozn.) dôvod na podanie odvolania, prípadne dovolania v ďalšej etape trestného konania. Platná právna úprava trestného konania teda sťažovateľovi umožňuje v nasledujúcich štádiách trestného konania v rámci uplatnenia práva na obhajobu domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich označených práv, a to prostredníctvom riadneho a mimoriadneho opravného prostriedku – odvolania a dovolania, na základe podania ktorých sú odvolací súd, prípadne dovolací súd oprávnené a povinné preskúmať opodstatnenosť tvrdení sťažovateľa (m. m. III. ÚS 173/2020, IV. ÚS 532/2020, III. ÚS 156/2021, II. ÚS 585/2021, II. ÚS 48/2022, IV. ÚS 80/2022).

16. Na základe uvedeného, rešpektujúc princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

17. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2024

Peter Molnár
predseda senátu